

Mere Frihed, mere Selvstændighed!

Taler

Erik Vullum

Dato

13 mars 1879

Sted

Kristiania Arbeidersamfund

Omstendigheter

Flaggmøtet

1 Jeg tror, mine Herrer, at man alt begynder at faa en Følelse af, efter at have hørt
den kolde, klare, ligefremme Fremstilling af, hvordan vort Flags Historie har
været i dette Aarhundrede, at det ikke er saa rigtig vel bevendt med den
Agitation, vi i disse Dage har levet mellem, at det nok kunde være, at de, som
5 optræder med al denne Tale, visselig velment, om at de forsvarer Flaget, ikke
staar paa den samme Side som de, der i Kampens farefulde Dage forsvarede det
norske Flag og arbeidede det frem til Selvstændighed. (Bravo! Bravo!) Men da er
det ogsaa en Pligt for os, der har Kjærlighed til vort nationale Flag, saadan som
det har staaet for de bedste Mænd iblandt os, at gjøre det klart, hvordan denne
10 Agitation har været - ikke for at fordømme den, men for at forstaa den ganske;
thi vi vil nødig tro om nogen af vore Landsmænd, at han for Alvor vil være med
paa at trykke ned, besudle, brændmærke en Bestræbelse, der dog ikke har havt
andet Formaal end at give os de norske Flagfarver tilbage, saadanne som de er de
nationale (Bravo! Hys! Bjørnson: Stille!)

15 Naar man ser ud over den Agitation (En Stemme: Det er ingen Agitation),
forekommer det mig (En Stemme: Det er ingen Agitation) - vel, jeg skal tjene
Dem i at bruge et andet Udtryk - i den Bevægelse, som har vært oppe, tror jeg
der har været to forskellige Strømninger oppe, der har mødtes. Jeg tror, at saa at
20 sige to Slægter staar ved den. Den ene Slægt er den, som har de lyse Erindringer
fra 1844, den anden er den, som ikke har oplevet det Aar og ikke har den
Erindring. For den ene Slægt, den, der erindrer 1844, var det, som om den
drukne i Glæde. Da havde vi naaet Ligestilling med Sverige, da havde vi faaet
vort Flag, da skulde Spørgsmaalet for bestandig være løst. Da var vi oppe paa
25 Bakken, længere kunde man ikke komme, og saa viste Flaget, som det nu er, sig
ind i Tanken: det er det ene rigtige og hvad alle har strævet for, saadan skal vi
have det.

30 Men denne Bevægelse - jeg skal beflitte mig paa at bruge det Ord - der er
kommen op nu, var ikke bleven saa høimælt, havde ikke bredt sig saa langt, hvis
den ikke havde faaet den Støtte, som ligger i, at der ties og ties omkring. Det er
ikke kommet saadan offentlig frem, men vi alle har hørt hviske om: hva har
denne Sag at gjøre, hvorfor er den reist? Det er et lidet Spørgsmaal, det har ingen
35 Betydning, nei, der er større Spørgsmaal, som foreligger, og som Nationen kan
beskjæftige sig med end denne Flagsag. Det vil kun sige, at for en stor del af de
Unge, som er tilstede, har Flaget virkelig tabt sin symbolske Magt. (Bravo! Bevis!
Hys! Nei! Nei! Bravo! Bravo!) Der er intet at raabe Bravo til. (Bravo! Hys!
Stille!)

40

Men det er ikke af de Ting, der er af det sunde i et Folk, naar Flagets symbolske
Betydning gaar ned, saa man ikke længere holder det oppe for sin Tanke. Man
kan ikke ligefrem kalde det uideelt. Det kan endog være ideelt. Det Ideelle er, at
Mennesker ikke trænger Tegn for sine Ideer. Det Ideelle er, at de er saa fyldte af
45 Ideerne, at de ikke behøver ydre Mærker; men saalangt er vi ikke komne endnu.

Der har i filosofiske Hjerner været udkastet Planer for Stater, hvor kun Ideerne
skulde raade. Vi ved fra den platoniske Stat; der skulde man ikke læse de
homeriske Digte, fordi Begreberne kom ikke klart frem ved det. Man kan tage
50 Billederne ned fra Kirkerne, og man faar dog ikke den kolde puritanske
Gudstjeneste. Man kan tage Flaget bort fra Landet, og der er intet Land mere,
og man kan tage den symbolske Betydning bort fra Flaget, saa har det ingen
anden Nytte, naar det gaar som Skibsflag, end det Mærke, enhver Droschekudsk
har, naar han kjører Folk i Byen. (Bravo! Hys!)

55

Men ligger Hovedskylden i den Bevægelse, som er reist, netop i fuldstændig
Ligegyldighed; er det netop den yngre Slægt, som bærer Hovedskylden for den,
saa skal vi heller ikke sige, at der er tabt saa farlig meget ved den. Der kan et
enkelt Ord falde i braaddende Jord. Man kan tage den samme Kjærlighed op til
60 Flaget, som man før havde, og da vil Stillingen blive en anden til Flagsagen.

Men alligevel, om end denne Forklaring er den rigtige, saa der paa Bunden ikke
skulde være synderlig farligt, saa er der ingen Grund til at lade gaa uimodsagt
hen de Ord, som er faldne i disse Dage. Det vilde vidne om, at vi førte
65 Provindsboeres Sprog og ikke et Sprog som en fuldstændig fri Nation. (Hys!
Larm.) - Ja, vidne om, at vi ikke var Provindsboere, som havde foran os en

Frihed, som vi vilde kæmpe mod, men at vi er som de, der har lagt oss stille og til Ro, som ikke vil arbeide mere, som trives godt i den uderlegne Tilstand.

70

Men de Ord skal ikke blive staaende upaatalte. Der skal reises Protest. Der skal protesteres, for det skal ikke siges, at denne Tale kunde gaa hen uændset, saa lidet vyrdte man den Tid de Ting, som ikke er til at tage og føle paa, og det siges om Flagforslaget, det er Ingenting, fordi det ikke giver, hvad man kan tage i sine Hænder.

75

Saa har man sagt i god Forbindelse med det Andet, at dette allerede var "en tabt Sag". Ja, hvordan Udfaldet bliver i den høie Forsamling, der har den besluttende Myndighed, er dens Sag at afgjøre. Men om den nu skulde tabes, om den denne Gang skulde gaa ned, vilde man saa derfor sige, det var en tabt Sag? Har Stemningen været saadan udover Landet i Aar i den Bevægelse, som er reist, at der skulde være saa synderlig Lykke i at have heist et Flag, som vi tror mere overensstemmende med vor Selvstændighed og Frihed end det, vi har? Vi tror ikke, det kan siges (Ja! Ja! Nei! Nei!) og skulde det være en tabt Sag - (Larmen fortsættes).

85

(Bjørnstjerne Bjørnson: Jeg vil gjøre opmærksom paa, at I afgjør ikke den Ting ved at sige Ja og Nei (Bravo! Bravo! Munterhed).)

Og skulde det være en tabt Sag, at Mænd med Følelse og med Tro forlanger vore Symboler udviklede, som Udviklingen er gaaet, at en større Grad af Frihed, en større Grad af Selvstændighed ogsaa skal gjøre sig gjældende paa Symbolerne? Skulde det være en tabt Sag, da saa det verre ud i dette Land, end nogen har gjort sig Begreb om.

95

Men det er en tabt Sag, naar denne Sag er reist: Alle Forsøg paa at knuse den ned til intet, alle Forsøg paa gennem Opviglerier, de komme fra hvilken Side de vil, at gjøre den til noget andet end den er, til noget unionsfiendsk. Den er ikke farlig, Sagen, som den er; men den kan blive farlig, den har en Spire i sig til at blive en unionsfiendsk Sag. Hvordan? Jo, hvis den Lære skal uhindret kunne prædikes, at det er unionsfiendsk at forlange mere Frihed, mere Selvstændighed, at det skader Unionen. Da vil man lægge dette Land, ligesom en anden Stat, Danmark, har været lagt, under Trykket af den europæiske Nødvendighed: alt hvad de vilde, skulde og maatte ned, fordi der var en stærkere Magt udenfor, som ikke vilde have det. Gjør man det af Unionen, har man den som en

105

Skræmsel for våre bedste Bestræbelser, da faar man Frygt i dette Land, da høster man Feighed, da gjør man Unionen den værste Skade. Der har vi Unionsfienderne! (Vedholdende Bravoraab og Haandklap).

110

Kilde

Flagsagen, bilag til Verdens Gang, 1879

Emner

Demokrati, Frihet, Innenriks, Innlegg, Kultur, Norsk historie

115

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/mere-frihed-mere-selvstaendighed>

120

125

130

135

140